

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De necessaria opinione in subditis, de beneuolentia & benignitate
Superiorum erga subditos. Cap. II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78821](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78821)

6. Porro cum spirituales morbi & cogniti & curati sint difficiliore & periculosiores, si ad morborum corporis curationem necessaria est scientia medica, quae non nisi longo labore & tempore, acquiritur, & non tunc primum cum adhibenda curatio est, discitur; ita multo magis ars curandi animas, quae à Sanctis appellatur *ars arrium*, ante curationum earum initium, magno studio, oratione, & experimento comparanda est: alioqui spiritualiter infirmus, à rudi medico propterea medicinas despiciet, & non sanabitur.

Reliqua ad hoc punctum spectantia, vide in sine Opusculi c. 16. n. 117. & sequi.

7. Secunda conditio in spirituali medico à S.P.N. Ignatio loco supra citato requisita, est, *Fidelitas*. Hoc nihil aliud denotat, quam tenax secretum circa morbos spirituales infirmi, à Medico cognitos. Sic enim in phrasi Societatis haec dictio accipitur. Hinc in Instructione 11. n. 3. Provincialibus ordinatum est, *ut diligenter inter visitandam Provinciam cognoscant, quae fide Superiores in hoc genere se gerant*: scilicet circa rationem secreti, de quo actum erat ibidem num. praecedenti. Sicut enim infirmus corpore, nunquam morbos occultos suos, & ignotos aliis, detegit Medicinæ Doctore, quem scit non esse secretum, & occultata mala infirmi propalare: ita nec spirituali Medico spiritu egrotantes, occultos morbos aperient, quem sciunt alienos vulgare, ad quos id non spectat defectus. Hanc ob causam non vno in loco P. Claudius gravissimè & duae Congregationes Generales 6. & 7. (quae illam ordinationem diu examinata approbarunt) commendant curam secreti Superioribus, circa res in ratione conscientiae intellectas. Eadem autem est ratio in PP. Spiritualibus.

CAPVT SECVNDVM.

De necessariâ opinione in subditis, de benevolentia & benignitate Superiorum erga Subditos.

8. Tertia conditio ad hoc ipsum non minus necessaria est, minimè titubans opinio de benevolentiâ erga se affectu Superioris, & Patris spiritualis. Si Apostolus, ut observat S. Bernardus, *pro magna & gravia hominum mala numerat, homines sine affectione, graecè aegyptios, inhumanos, qui neminem (aiunt Theophylactus, Oecumenius, & Syrus) amant; magis vitio verti debet id in Superiore, qui debet esse & Pater, & Medicus, & nutrix subditi*: proinde plenus tali amore, qui indubiè agnoscat credaturque à subditis. Sicut enim aeger corpore, etsi sciat periculosissimum esse in civitate Medicum, & secretum amantem, si tamen compertum habeat se non amari ab eo, eum sibi offensum, & non ad

dictum; consilia, & medicinas ab eo non petet, & ultro oblatas habebit suspectas, idem in spiritualibus medicamentis vsu venit. *Difficile enim est, inquit S. Gregorius Papa, ut qualibet recta denuncians, qui non diligitur, audiatur.*

Idè P. Claudius in primâ ad Superiores Societatis datâ epistolâ, primo sui Generalatus anno, sic Superioribus significationem sinceri & veri amoris erga subditos suadet: *Statuendum est, hunc exercitum, (scilicet Societatem) esse filiorum Dei congregatorum, ut serviant ei ex caritate non fictâ, corde magno, & animo volenti &c.* Et cum sint filij Dei, satù apparet, quibus oculis sint aspiciendi à Superiore, quanto amore ac reverentiâ disponendi &c.

Et cum servitus quadam ex amore sit, id efficax maxime erit ad eos dirigendos si Superior, eorum teneat ac possideat voluntatem. Ad quod praecipue conducet, si subditi verè intelligunt, se à Superioribus diligi, qui suis se filios, Patres, matres, nutrices, medicos, demique omnia omnibus, pro cuiusque necessitate exhibeant, necesse est. Et paulò post, commendans magis amorem suorum Superioribus, illis Dei verbis ad Moysem dictis. Num. 11. 12. eos excitat: *Porta eos in sinu tuo, sicut portare solet nutrix infantulam, & deser in terram.* Et illa Apostoli 1. Thess. 2. *Facti sumus parvuli in medio vestrum, tanquam si nutrix foueat filios suos.* Et Gal. 4. *Filii mei, quos iterum parturio.* Quocirca merito idem P. Claudius inter monita de paternè exigendâ ratione conscientiae, hoc quoque commendat, *sanimè necessarium esse, ut Superiores eam praeserant comitatem, ac benevolentiam, qua subditos ad se totos magnâ fiducia aperiendos alliciat.* Et in Indutiis Superiorem monet, *ut nihil praetermittat per se & per alios idoneos, quod ad eximendas suspiciones, & gignendâ amoris sui opinionem facere possit: certus, nisi hoc fecerit, nulla medicamentorum genera profutura.* Et P. Euerardus in suâ ad Superiores epistolâ pag. 1. scribit: *Inter ea, quae Superiores Societatis, ut certissima habere debent, id vnum est imprimis, non intentionem rectam, non prudentiam, non alia id genus dumtaxat esse necessaria, ut e more atque instituto nostro, cum mansuetudine & amore agatur.* Idè non sperent sinceram conscientiae manifestationem ij, qui alios tanquam mancipia quaedam tractant, in virgâ ferreâ, & suo vel despotico, vel crudo, ac seuero modo agendi à se auertunt, & loco paterni amoris, nouercalem asperitatem, & rigorem ac pompaticam quandam grauitatem, vel subditis, vel aliis propinant, & cum subditis non tanquam cum fratribus, vana minoribus, sed tanquam cum famulis agunt, contra motem primarium Societatis, à S.P.N. Ignatio mutuatam. De quo sic scribit Maffei: *Hunc mansuetudinis tenorem diligenter in omni vitâ seruauit: ac satis constat, annis ipsis triginta, quibus Christum sequutus est, neminem prorsus fuisse, ab eo non modo contumeliose tractatum, sed ne appellatum quidem acerbius. Si quid praeciperet, roganti erat propior, quam iubenti. Alloquendi verò eius causa, nihil erat necesse, tempus*

oppo-

K 2

2. p. post. cap. 8.

9. pag. 76. editi

Rom. hac enim tantum citat non Belgic.

10.

Instr. 12. n. 1. p. 66.

11. c. 14. n. 16.

12. 1. 3. c. 5.

66. 8. 11. 12.

opportunitatem, ac molles captare aditus: qualibet adiffes horâ siue corpore melius haberet, siue deterius, prosperis aque atque aduersis in rebus, & accipiebat benigne, & patienter ad finem vsque sine interpellatione audiebat: ac nullum, quamuis infima sortis hominem, stare ante se, nedum aperto capite patiebatur esse. Nec modo ex destinato congressu, verum etiam ex occurfu sortuito, fratres ita laeis intuebatur oculis, vt, vel ex hoc, infitam animo in omnes benevolentiam satis ostenderet. Adde plura ex Ribadencyra. Benevolentiam suorum conciliabat amor, qui naturaliter amorem parit: sentiebant enim omnes, se illi filios esse charissimos. Præterea, cum singulorum & animi & corporis facultatem nosset, quantum quisque oneris ferre poterat, tantum cuique imponebat, vel aliquando etiam minus; ne ponderis magnitudine opprimerentur, sed potius cum gaudio illud perferrent, & non gementes. Si quid porro ab illo nostrorum aliquis peteret, quod negandum statueret, negabat: sed si res ac persone ratio posceret, cur negaret causas proferebat. Sin concederet, causas nihilominus addebat, cur negari posset: vt & qui non acciperet, minus ferret moleste, & qui acciperet, gratius quod dabatur, haberet.

Atque hunc procedendi cum beneuolâ charitate & affabilitate, cum domesticis modum, hactenus omnes Præpositi Generales constanter seruauerunt, & alij Superiores in Italiâ sanctè seruant: ideoque qui tales sunt, magnam subditorum sinceritatem in aperiendâ conscientia, etiam sine vllâ obligatione secreti à subditis postulatâ, experiuntur. Quia procedendo vt Patres experiuntur subditos vt filios.

Primum nouerimus, inquit S. Ambrosius, nihil tam vile, quam diligi: nihil, tam inutile, quam non amari: itaque id agamus, vt omni sedulitate commendemus existimationem, opinionemque nostram, ac primum placiditate mentis, & animi benignitate influamus in affectum hominum. Popularis enim, & grata est omnibus bonitas, nihilque quod tam facile illabatur hominis sensibus. Ea si mansuetudine morum, ac facilitate animi, moderatione præcepti, & affabilitate sermonis, verborumque, honore, patienti quoque sermonum vite modestiâque, adiungetur gratia, incredibile quantum procedit ad cumulum dilectionis. Legimus enim non solum in priuatis, sed etiam in ipsis Regibus, quantum facilitas blanda affabilitatis profuerit, aut superbia verborumque, obsuerit tumor, vt regna ipsa labefactaret, & potestatem solueret. Tam si quis consilio, vsu, ministerio, officio, popularem comprehendat gratiam, aut si quis periculum suum pro vniuersa plebe offerat; non est dubium, quin tantum charitatis à plebe in eum refundatur, vt populus salutem eius, & gratiam sibi præferat. Quantas Moyses à populo Dei illatas absorbebat contumelias, & cum Dominus in insolentes vindicare vellet, se tamen pro populo offerebat frequenter, vt indignationi Diuina plebem subduceret. Quam mihi in sermone post iniurias appellabat populum, solabatur in laboribus, delinibat oraculis, fouebat operibus, & quâuis cum Deo constanter loqueretur, homines tamen humiliter & gratâ appellatione assari solebat: & sic sibi rotius

plebis mentes deuinerat, vt plus eum pro mansuetudine diligerent, quam factis admirarentur. Quid eius imitatores? Dauid electus ex omnibus ad plebem regendam, quam mitis & blandus, humilis spiritus, sedulus corde, facilis affectus. Ante regnum se pro omnibus offerebat, Rex cum omnibus æquabat suam militiam, & patiebatur laborem, fortis in prælio, mansuetus in imperio, patiens in comicio, ferre magis promptus, quam referre iniurias. Idem tam charus erat omnibus, vt iuuenis ad Regnum, & inuitus peteretur, resistens cogebatur, senex ne prælio interesset, à suis rogaretur, quod mallet omnes pro ipso periclitari, quam illam pro omnibus. Ita sibi gratis officium plebem obligauerat &c. Etenim ad incentiuum charitatis communis plurimum proficit, si quis dicem amantibus reddat: nec minus redamare se probet, quam ipse amatur. Dauid diligit à subditis, quam timeri maluit. Timor enim temporalis tutaminis seruat excubias; nescit diuturnitatis custodiam. Itaque vbi timor decesserit, audacia obrepit, quoniam fidem non timor cogit, sed affectus exhibet. Prima ergo ad commendationem nostri est charitas. Et c. 19. hæc addit: affabilitatem sermonis diximus ad conciliandam gratiam valere plurimum: sed hanc volumus esse sinceram ac sobriam, sine vllâ adulatione ne simplicitatem ac puritatem alloqui debeat sermonis adulatio. Quales haberi volumus, tales simus: & qualem affectum habemus, talem aperiamus. Et hanc quoque ob causam Christi charitas imitanda commendata est Superioribus in Bullâ Apostolicâ. Nemo enim ad plenum potest exprimere, inquit B. Laurentius Iustinianus, delectabilem Filij Dei conuersationem, quoad vixit in carne. Nullus ipse erga fideles sollicitudinem, familiaritatem, dilectionem notificare sufficit. Tanquam vnus illorum erat cum ipsis, imò eorum minimus, quippe qui non ministrari venerat, sed ministrare. Sic afficiebatur singulis quem admodum mater quædam vnicum amat alunum.

Porro friuola est eorum excusatio, qui putant hæc domesticos tractandi ratione, facturos iacturam debite apud subditos reuerentiæ, & filialis timoris. Fallitur opinio: quamuis enim sine hac Ignatianâ comitate, & humanitate, excipiendo aduentantes, vel occurrentes, cum quadam grauitate despoticum spirante imperium, & auctoritatem Iudicis, non Patris redolentis, metum subditis, & spiritualibus filiis incutiant, & extorqueant seruilem potius, quam filialem sui venerationem; tamen magnam faciunt iacturam filialis benevolentia, & sinceritatis ac confidentiæ, quæ in subditis magis est necessaria, quam metus, & veneratio Superiorum auctoritatis, quæ nunquam deerit. Malus contraque, benevolentia fidelis est vel ad perpetuitatem. Qui in libera ciuitate vti est nostra Societas, quæ à Superioribus regenda est, vt dicitur in Regula 33. Summarij, in Spiritu amoris, & non eum perturbatione timoris, ita se instruant, vt metuantur nihil potest esse demeritis: itaque metus absit, charitas reuertatur ita facillime, quæ volumus & priuatis in rebus,

Et in Republica consequemur. Etenim qui se metui vo-
lent, a quibus metuantur eosdem ipsi metuantur necesse
est. Dicitur, inquit S. Bernardus Superiores allo-
quens, subditorum matres vos esse debere, non dominos:
scilicet magis amari, quam metui. Quae verba P.
Claudius citat in 1. ad Superiores epistola. Ideo
merito Sidonius Apollinaris lib. 1. ep. 2. laudans
Theodoricum Regem, scripsit: *Timeat timeri.*
Quod si hic aliquis quaerat, quibus modis
comparanda sit haec necessaria apud subditos,
de Superioris benevolentia, opinio: Respondeo
his eam comparari modis.
15. In primis illis ipsis, quos supra retuli viguisse
in S. P. N. Ignatio, per hos enim benevolae com-
mitatis modos, exprimitur illud S. Petri moni-
tum, quo iubet Seniores *pascere gregem Dei, non
dominantes in Cleris.* Et alterum S. Bonaventurae
Superioribus traditum: *Bonus Pralatus, agnoscat
se Fratrum suorum Patrem, non Dominum: ac ex-
hibet se eis Medicum, non Tyrannum.* Hinc S. Bernar-
dus ponderans illud à S. Petro scriptum, & il-
lud Christi Luc. 22. *Reges gentium dominan-
tur eorum: vos autem non sic, Planum est, inquit,
Apostolus interdicitur dominatus. Audiamus edictum:
Qui maior est vestrum, fiat sicut minor: & qui praes-
tor est sicut qui ministrat.* Forma Apostolica haec est:
*dominatio interdicitur: indicitur ministratio. Quae &
commendatur ipsius exemplo Legislatoris, qui adun-
git: Ego autem in medio vestrum sum, tanquam qui
ministrat.* Atque hoc ipsum S. Spiritus etiam in
Lege veteri, alioqui durâ, & quasi despoticâ,
commendavit, dum per Ezechielem Prophe-
tam damnavit despoticum gubernandi mo-
dum. *Cum austeritate imperabant gregi, & cum po-
tentia.* Hoc ne in Societatem irreperet, Iulius 3.
in Bullâ illâ, quae iudicio Congregationis Ge-
neralis nostrae s. Regulam Societatis continet,
praescribit Praeposito Generali Societatis (& in
eo omnibus Superioribus) *ut in Pralatione sua be-
nignitatis ac mansuetudinis, charitatisq. Christi, Petri,
Paulique formula sit memor.* Tres personas Super-
ioribus imitandas proponit: In primis Chri-
stum Dominum, quem scimus & discipulos
Petrum & Thomam post eorum lapsum tam pa-
terè tractasse, & Magdalenam, & alteram mu-
lierem in adulterio deprehensam, etsi à Magi-
stratu Ecclesiastico accusatam ac convictam,
quia compunctas vidit, benignè excepisse, &
suaviter dimisisse. Quo facto docuit, quales esse
cupiat Moderatores animarum, ut illis, & ipsi
peccantes sua exponant peccata (vbi fecit Ma-
gdalena) & alij etiam malevoli, aliena corrigenda
manifestent, vti fecerunt Pharisei, a adulterâ
accusatores. Si ergo ipse Dominus, inquit B. Laur.
Iustinianus, cuius vniuersa sunt oues, comparitur de-
linquentibus, & ad se per poenitentiam redeuntibus,
nunquam misericordiae claudat viscera, poterit non sub-
stitutus, & seruus, cum austeritate, humanitate postpo-
sita, gregem sibi creditum disperdere, opprimere, dela-
mari: &c. Non pariformiter pastores animarum, &
Lancij Opse. Tom. 2.

Reges gentium, ac saeculares Principes, subditos guber-
nare oportet. Sanè Principibus cum terrore licet regere,
Ecclesiasticis verò Praesulibus cum charitate & lenita-
te. Illi tanquam Dominis, istis autem vti Patribus. Illis
cum seueritate punire, istis verò cum moderatione &
mentis compassione corrigere &c. Hoc proficèd tunc,
Christi secum cooperante virtute agere valebunt, cum
plebem fidelium in visceribus suscipient charitatis, &
vnumquemque complectendo compassionis brachiis,
tanquam fratrem, & filium diliget, & veluti cohære-
dem, & participem futurum caelestis Regni, fouere
atque adiuuare curabit. Quocirca pòpatica que-
dam grauitas in imperando, vitanda est Super-
rioribus. Non succedunt aequè benè nimiam
authoritatem praesferentia imperia. Dicebat L. s. libel-
quidam senex in vitis Patrum: *Quia si quis cum
humilitate & timore Dei iniungat fratri aliquid fa-
cere, sermo ipse qui propter Deum egreditur, facit fra-
trem illum suum subiectum existere, & implere, quod
fuerit imperatum: si autem quis volens iubere Fratri, &
hoc non secundum timorem Dei fecerit, sed contra per
auctoritatem, volens sibi in eo potestatem defendere,
Deus, qui videt occulta cordis, non permittit eum audi-
re, vel facere, quod iubetur. Quod à Deo est, cum humi-
litate, & obsecratione imperatur, quod autem ex pote-
state cum furore, & perturbatione, ut pote quod à ma-
ligno est. Hanc ob benignitatem, primum veteris
Ecclesiae Praesidem Deus Moysem elegit, vti
obseruauit S. Hieronymus, Dux ille Israelitici
exercitus, inter cunctos homines, quos tunc terra gene-
rauit, mansuetissimus pradicatur. Ideo per 40. annos Theo-
obtinuit Principatum, quia potestatis superbiam, leni-
tate, & mansuetudine temperabat. Lapidabatur à po-
pulo, & pro lapidantibus rogabat: quia potius delicti
ipse vult de libro Dei, ne commissus sibi gregis pereat.
Cupiebat enim illum imitari Pastorem, quem sciebat
etiam errantes oves suis humeris portaturum.*

Petri quoque & Pauli formulae Superiores
in benignitate ac mansuetudine vult esse me-
mores, quia vtriusque regimen benignum ac
mansuetum fuit.

Ideò enim Petrus ita iussit pasci à Superiori-
bus gregem Christi, ne viderentur ob duram 19.
& crudam gubernandi rationem, *dominari in
Cleris.* Ideò teste S. Clemente Romano (quem
suum in Pontificatu Romano reliquerat suc-
cessorem) Superiores appellauit *Medicos*, ut ita
tractarent subditos, imperfectos quoque, vti
solent discreti Medici suos, quos susceperunt
curandos, infirmos. Hinc ipse nō imperans, sed
rogans suos allocutus est: *Charissimi, obsecro vos,
abstinere vos à carnalibus desideriis, quae militent ad-
uersus animam.*

Pauli quoque in regendis alijs formula, tota
spirabat Christi benignitatem, ac mansuetudi-
nem. Ex hoc enim fonte procefferunt eius mi-
tissima monita & exempla. Ideò etsi essent in-
sensati Galatae, vti eos appellat, & non obediētes Gal. 3. 1. 3.
veritati, & stulti, & carne consummati, instruens ta- Gal. 6. 1.
men Superiores eorum, ita monet: *Si praecipua-*

tu fuerit homo in aliquo delicto, vos, qui spirituales estis huiusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerans te ipsum, ne & tu teneris. Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi. Quae verba ponderans S. Chrysostomus in Commento: Ut ostenderet, inquit, eos vehementer mites esse oportere, non dixit (in mansuetudine) sed in (Spiritu mansuetudinis) declarans, hac etiam placere Spiritui, quippe cum hoc ipsum, posse cum humanitate corrigere peccantes, doni sit spiritualis. Deinde, ne qui corrigit alterum, effertur animo, & ipsum, eidem timori subiecit, ita loquens: (considerans te ipsum, ne & tu teneris) Corrige ergo fratrem, sed cum mansuetudine, demeris incursum accusans magis, quam animi negligentiam. Verbum enim dulce, reple Spiritu S. & experientia, multiplicat amicos, & mitigat inimicos.

Ecclesi. 6. 5.

Hoc Paulus etiam suis confirmavit exemplis, uti & Petrus. Nam rogantis, non imperantis instar suos regebat. Hinc ad Romanos scribens de re magni momenti, & ad salutem necessaria, sic scribit: Obsecro vos fratres, per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem. Et ad Corinthios scribens: Obsecro vos, Fratres, per nomen D. N. Iesu Christi, ut non sint in vobis schismata, sitis autem perfecti in eodem sensu. Et alio in loco: Obsecro vos, Fratres, ut & vos subditi sitis eiusmodi & omni cooperanti & laboranti, Et ad Ephesios sic scribit: Obsecro vos, ego vinculus in Domino, ut digne ambuletis vocatione qua vocati estis, cum omni humilitate, & mansuetudine, cum patientia &c.

I. Cor. 1.

10.

I. Cor. 16.

17. 16.

Eph. 4. 1.

20.

Ex quibus Apostoli locis, primum ponderans S. Petrus Chrysológus: Medicus, inquit, austeram remedia cum percipere persuadet aegrotos, agit precibus, non compellit imperio: sciens infirmitatis, non voluit aetis esse, quod salutaria respuit, quoties profuturam repellit infirmus. Et filium pater, non potestate, sed amore ad rigorem pertrahit disciplina, non ignorans, quam sit aspera immaturis sensibus disciplina. Et si corporalis infirmitas ad curam, precibus sic movetur, si puerilis animus vix ad prudentiam ducitur blandimentis, quid mirum, si Apostolus, qui semper est & Medicus & Pater, humanas mentes morbis carnalibus sauciatis, ut ad remedia divina subrigat, sic precatur: Obsecro vos per misericordiam Dei &c. sed quare non per virtutem: quare non per Maiestatem, non per gloriam, sed per misericordiam Dei? quia per ipsam solam & Paulus crimen persecutoris euasit, & Apostolatus tanti adeptus est dignitatem &c. sic rogat Paulus: imò per Paulum rogat Deus, quia non tam Dominus esse vult, quam Pater.

21.

1. 2. Offi.

Agnoverunt hoc Dei sapientissimum artificium etiam Ethnici. Difficile enim dictum est, inquit M. Tullius, quantoperè conciliet animos hominum, bonitas affabilitasq; sermonis. Extant epistola & Philippi ad Alexandrum, & Antipatri ad Cassandrum, & Antigoni ad Philippum, trium prudentissimorum, quibus precipiunt, ut oratione benigna, multitudine animos ad benevolentiam alliciant.

22.

De loco verò ultimo Apostoli supra citato disserens S. Chrysostomus, Praeceptorum, (scilicet

Superiorum) inquit, virtus est, nihil honoris, nihil gloriae subditis, sed salutem ipsorum querere: qui enim gloriae quatit, tyrannus est. Non enim propterea re Deus illis praefecit, ut manus acquiras obsequium, ac famulatum, sed ut neglectis rebus tuis, quicquid illorum est, rive dispenseret ac adficeret. Hoc videlicet Doctoris est: Talis erat B. Paulus, qui quidem omni fastu liber, non aliter erat affectus, quam vulgaris quisquam, imò & minimus ipsorum. Propterea & seruum eorum se ipsum vocat, & potissimum per supplicandi modum loquitur. Et nunc vide, quam nihil imperiosum, nihil authenticum, sed contractum, ac submissum scribat. Hortor itaque vos, inquit, ego vinculus in Domino, ut ambuletis ita, ut exigit dignitas vocationis, qua vocati estis. Neque enim dicit: Hortor ego vos, qui verba ineffabilia audiri sed quid? Hortor, inquit, vos ego vinculus in Domino. Sic etiam scribens ad Philemonem, Multam, ait, fiduciam habens in Christo Iesu, imperandi tibi, quod ad rem pertinet, propter charitatem magis obsecro. Quasi dicat, inquit Theodoretus: Cum postim tecum audacter agere, & iubere, hoc non facio, sed adhortationem adfero.

vest. 8.

in Com.

in Com.

23.

Discant ergo, inquit S. Hieronymus, ab apostolo, errantes & insipientes Galathas fratres vocari: discant post increpationem, blanda verba dicentis: Obsecro vos. Ideo merito P. Euerardus in sua ad Societatis Superiores epistola scriptam reliquit: Quantum, pag. 66. nis subditi ab exacta obedientiae ratione desiciant, hu- scilicet n. a. mana tamen imbecillitas, magnam sane industriam amorisq; significacionem à Superioribus deposcit. Aper- tum enim est, rationem usque ipsi quodammodo postulare, ut quemadmodum nostri homines se per summam liberalitatem Deo Dominoq; nostro confecerant, sic à Superioribus excipiantur eodem amoris sinu, ac tractentur.

Ideo, ut supra vidimus, S. P. N. Ignatius in regendis alitis, rogantis instar non praecipientis se gerebat. Ideoque libentissimè illi omnes Subditi sua pandebant secreta.

Porro, quando defectus exigunt acrimoniam ducta reprehensionis, eam non faciat furor reprehendentis, sed comminatio commiseratione condita malorum subsecutorum (si defectus illi non emendentur) & poenarum, quibus Deus solet afficere iis deditos defectibus, & de emendatione eorum non sollicitus. Metus enim denunciatis supplicij, inquit S. Chrysostomus, cum tanquam ignis in ceram, in eorum conscientiam, qui peccant, incidit, delicta dissolvit ac discutit, dum semper imminet, & puram ac splendidam mentem reddens, maiorem fiduciam nobis inserit &c. Et quemadmodum, qui acerba medicamenta (non ex modo ea porrigendi, sed ex te ipsa, corde & ore benigno explicata) porrigit, iis, qui stomachi vitia cibos fastidiunt, ac praeos expurgat humore, delectum excitat appetitum, & efficit, ut maiore alacritate consuetos cibos degustent; sic nimirum is, qui acerba proferet verba (modo supra dicto) praeis mentem cogitationibus purgat & graue peccatorum onus excutit, efficit, ut conscientia respiret, ac multà cum voluptate Domi-
nium

f. de non

condo-

nando ad

gratiam.

3.

num Corpus degisset. Et alibi idem S. Chryso- stomus bene docet ; in corporum curatione non mediocriter, immo plurimum ad abigendam agricul- tinam conferre solere, vt occasione agritudinis discat agrotus. Neque enim tantum hoc cognito, liberabitur morbo, quo detinetur, sed nec in eum postea incidet, vbi causam intellexerit, ex qua in eum semel incidit, & sibi ab ea cauabit.

CAPVT TERTIVM.

De providendis à Superioribus rebus vsui subditorum accommodatis.

PRæter hanc benignam, mansuetamque a- gendi cum Subditis rationem, sunt adhuc quedam alia Superiori necessaria, vt ei se syn- ceter aperiant subditi, tum aliàs, tum quando reddunt rationem sue conscientie.

Quarta (vt à vilioribus rebus incipiam) fu- gere debent iustam opinionem parcitatis: ideo provideant omnibus necessaria, circa victum, vestitum, lectum, medicinas, viaticas, & his simi- lia. Per hæc enim quoque, iudicio S. Gregorij Papæ, subditi mouentur ad suas Superioribus conscientias detegendas. Boni, inquit, Rectores, etiam summa contemplan- do appetant, necessitatibus tamen infirmantium compatiendo misceantur. Quia tunc ad alta charitas mirabiliter surgit, cum ad ima proximorum se misericorditer attrahit, & cum benig- ne descendit ad infima, valenter recurrit ad summa. Tales autem sese, qui præsumunt, exhibeant, quibus subiecti occultis quoque sua prode- re non erubescant: vt cum tentationum fluctus paruuli tolerant, ad Pastoris men- tem quasi matris sinum recurrant: & hoc quòd se in- quinari pulsantis culpa fordidus præuidet, exhortatio- nis eius solatio, ac lacrymis orationis (à Superiore fuit) lauent. Prudentis Patris familiaris hoc semper est proprium, inquit B. Laurentius Iustinianus, vniuf- cuiusque sibi subditi curam gerere, singulorumq; neces- sitatibus providere, nullum spernere, nulli commoda opportuna subtrahere, quin potius omnes corporali pa- bulo alere, vniuersas salutari doctrinâ imbuerè, cun- ctisq; iuxta singulorum necessitatem, ac qualitatem, vt filios, charitatis brachijs astrictos tenere. Id probat exemplo Christi, qui non rogatus, pauit tot millia se sequentium, miseris eorum, & tot in- firmos curauit, & nullus postulationem humi- lem sine effectu esse permisit. Hanc Christi cha- ritatem imitabatur P. Io. Baptista Piscator, qui multis annis & Romæ, & Neapoli Rector, & simul Nouitiorum fuit Magister, tandem cum Collegio Neapolitano præfesset, Sanctè ibi mortuus anno 1591. de quo illius anni Annuæ sic scribunt: Tamtã erat in singulos curâ, ac diligen- tiâ, vt eundem omnes tam supra se esse scirent, quàm pro se esse, neque arbitraretur quisquam se non vnicè diligi, aut suspicaretur, præferri sibi alium in amore; atque hæc omnia sine vilo artificio.

Et quod nostris Ministris præscribitur, v

obseruet crebrò numquid desit ex necessarijs; hoc potiore iure Rectores, sui esse existiment mune- ris, vt ita eorum maior hac in re eluceat prouid- entia, sicut maior apparet officij auctoritas. Principale est virtutis, inquit S. Ambrosius, inchoa- re à beneficijs, & præseminare gratiam. Vnde & Da- uid: Misericordiam, & iudicium cantabo tibi Domine. Præcedit beneficij gratia, sequitur censura sobria disci- plina. Non enim sperandum est, vt subditi ea exequantur, quæ debent, si Superiorem parcum experiantur, & necessaria negantem, vel non credentem, subditos ijs verè indigere, quæ pe- tunt, & dum petunt ordinaria, & alijs concedi solita, truci vultu eis dicentem: Hoc petere, non est Religiosorum, sed immortalitatorum: est hæc vestra imaginatio, non necessitas, & his similia. Ided tunc non exiget cum fructu religiosam ab ijs disci- plinam. Quocirca S. Chryostomus exigens ob- seruantiam legum Ecclesiasticarum à suis, me- ritò id hac eis ratione persuadere conatur: Ne nunc quidem vobis deesse quicquam potest: Ego enim, vt omnia, tam in indumentis, quàm in calceamentis, ac Fratrum alimentis, eadem, quæ prius, copiâ & as- fluentiâ suppeditentur, imperavi, &c. Quod si nos tan- tam vestri curam gerimus, multò sane magis vos etiam (cum, quæ opus sunt, abundè vobis prolixèq; suppetat) quæ vestrarum partium sunt, præstare conuenit. Alio- qui, dum non habent necessaria subditi, non præstant, quod debent, præsertim difficilia, vt est manifestatio conscientie: immò & alij, qui- bus nihil deest, moti commiseratione eorum, quibus vel in infirmitate, vel in laboribus, non suppeditantur necessaria, auertantur à Superio- re. Bene enim obseruauit Demosthenes: Rebus necessarijs nonnullos priuare, est, multos homines redde- re maleuolos, & à rebus publicis alienos. Ided S. Basi- lius docet, in procuratione rerum ad vsu Fratrum necessariarum curam ac sollicitudinè suscipere nos oportere, in eog, voluntati Dominice satisfacere. Quod statim his Christi Domini verbis & exemplis confirmat: Venite benedicti Patris mei, percipite pa- ratum vobis regnum à constitutione mundi: Esuriui enim, & dedistis mihi manducare; sitiui, & dedistis mihi bibere: hospes eram, & collegistis me: nudus, & operuistis me: infirmus, & visitastis me: in carcere erã, & venistis ad me. Quibus illa mox adiunguntur: A- men dico vobis, quatenus fecistis vni de his fratribus meis minimis, mihi fecistis. Cum subleuasset ergo ocu- los Iesus & vidisset, quòd multitudo magna venit ad eum, dicit ad Philippum: Vnde ememus panes vt man- ducent hi? &c. Hæc S. Basilij verba, & his plura. Idem alio in loco, modum, quo necessaria præ- benda sint, tradens, ait: Clementer occurri debet necessitati corporis subditorum, & ipsorum cura geri, iuxta illud: Misereor turbe, quia triduo iam perseue- rant mecum, & non habent, quod manducent; & di- mittere eos ieiunos nolo, ne deficiant in viâ. Sanè Christiana charitas ad id compellit etiam læ- culares. Illa enim, vt ait B. Laurètius Iustinianus, tribuit cum simplicitate, propria facit communita, lu-

Reg. f. Min.

I. de Arcâ & Noë c. 1.

26. ep. 123. ad presbyt. & mon. Phœni- cia.

27. or. 4. Cõe. Philip. Mor. Reg. 48. c. 6. Matt. 25.

Mor. Reg. 70. c. 21. Mar. 14.

de casto conub. c. 21. col. 4.

